

چرا تیک تاک به محور مذاکراتی چین و آمریکا تبدیل شد؟

دوئل سرد عقاب و اژدها

علی ملکی
چیرنگار گروه سیاست

کمر کسی تصویری کرد که «تیک تاک» به عنوان پلتفرم مبتنی بر تولید ویدئوهای کوتاه سرگرمی تبدیل به نقطه نزاع جمهوری خلق چین و ایالات متحده آمریکا شود. با این حال به نظر می رسد این سناریو واقعیت یافته است. دونالد ترامپ، رئیس جمهور آمریکا روز پنجم مهرماه ۱۴۰۴ دستور اجرایی طرحش برای فروش شاخه آمریکایی پلتفرم «تیک تاک» به سرمایه گذاران آمریکایی را امضا کرد. جی دی ونس معاون او اعلام کرده که شرکت آمریکایی جدید ارزشی حدود ۱۴ میلیارد دلار خواهد داشت. از پایان جنگ سرد، دولت آمریکا از طریق شرکت های فناوری سیلیکون ولی مانند گوگل، فیس بوک و آمازون بر بازار جهانی پلتفرم های دیجیتال تسلط داشته است. این سلطه بخشی از یک استراتژی بزرگتر است که به آمریکا کمک می کند با استفاده از اتحادها و همکاری های استراتژیک، نفوذ خود را در سراسر جهان حفظ کند. رشد تکنولوژیک، اقتصادی و نظامی چین، این نظم جهانی لیبرال را که حول هژمونی ایالات متحده شکل گرفته، بی ثبات کرده است. یکی از ابزارهایی که چین به واسطه آن توانسته نظم آمریکایی به چالش بکشد، تیک تاک است. تیک تاک، اپلیکشنی است که توسط شرکت چینی بایت دنس توسعه یافته و باتکیه بر ویدئوهای کوتاه و الگوریتم هوشمند، بیش از ۵/۱ میلیارد کاربر فعال ماهانه در سراسر جهان و ۱۱۳ میلیون کاربر در آمریکا جذب کرده و در نهایت به رقیبی جدی برای غول های فناوری ایالات متحده مانند فیس بوک، اینستاگرام و یوتیوب تبدیل شده است. امروز این پلتفرم در مرکز یک رقابت ژئوپلیتیکی پیچیده میان دو ابر قدرت جهانی قرار گرفته و به نمادی از کشمکش بر سر کنترل فضای دیجیتال تبدیل شده است. نه فقط ترامپ، بلکه دولت عمیق آمریکا، تیک تاک را نمادی از چالش رویه رشد چین برای هژمونی این کشور می داند.

تیک تاک از کجا آمد؟

تیک تاک ریشه در پلتفرم چینی دوتین دارد که در سال ۲۰۱۶ توسط شرکت بایت دنس راه اندازی شد. بایت دنس، شرکتی که در پکن تأسیس شده اما در جزایر کیمن ثبت شده است، در سال ۲۰۱۷ اپلیکشن «موزیکال. لی» را خریداری کرد، پلتفرمی که در میان نوجوانان آمریکایی به دلیل قابلیت های لبخوانی محبوبیت محدودی داشت. ادغام فناوری دوتین با موزیکال. لی در سال ۲۰۱۸ منجر به خلق تیک تاک شد، اپلیکشنی که به طور خاص برای «مخاطبان جهانی» طراحی شده بود. تا سال ۲۰۱۹، تیک تاک به پرانلودترین اپلیکشن جهان تبدیل شد و تا سال ۲۰۲۱ بیش از ۷۰۰ میلیون کاربر فعال ماهانه داشت. در حال حاضر، این رقم به بیش از ۱٫۵ میلیارد کاربر رسیده است که بیش از ۱۱۶ میلیون نفر از آن ها در ایالات متحده هستند، یعنی حدود ۳۵ درصد جمعیت آمریکا.

شکل گیری رابطه ترامپ و پلتفرم چینی

موفقیت تیک تاک مدیون ویژگی های نوآورانه آن است. این پلتفرم امکان تولید و اشتراک گذاری ویدئوهای کوتاه را فراهم می کند. تیک تاک به ویژه در میان جوانان ۱۸ تا ۲۵ ساله محبوب است که در ماه ژوئن گذشته روزانه نزدیک به یک ساعت را صرف این پلتفرم کرده اند. برای نوجوانان آمریکایی تیک تاک اپلیکشن اصلی است و زمان صرف شده در آن از مجموع زمان استفاده از یوتیوب و اینستاگرام بیشتر است. این جذابیت، تیک تاک را به یک نیروی تجاری قدرتمند تبدیل کرده است. پیش بینی می شود در آمد تیک تاک در ایالات متحده که عمدتاً از تبلیغات و تجارت الکترونیک حاصل می شود، در سال جاری به ۲۰ میلیارد دلار برسد. حتی با وجود تهدیدهای ممنوعیت، تیک تاک در سال

تعطیلی دولت فدرال آمریکا؛ دردسر جدید ترامپ

بی دولتی مطلق ایالات متحده

زهرا طیبی
چیرنگار گروه سیاست

آخرین بار در سال ۲۰۱۵ بود که دولت فدرال به مدت ۳۵ روز تعطیل شد. ترامپ آن زمان رکورد تعطیلی دولت را از بیل کلینتون (۲۱ روز) ربود. این دردسر با زهم دامن گیر دولت ترامپ شده است. اول اکتبر به دلیل عدم موافقت کنگره و دولت بر سر تخصیص بودجه، دولت فدرال تعطیل شد. با این حساب تعداد تعطیلی های دولت فدرال در ایالات متحده به ۲۰ بار می رسد. اما این اتفاق بعد از ۷ سال و درست در شرایطی رخ داد که آمریکا درگیر بحران های متعددی در سیاست خارجی اش است. تعطیلی دولت فدرال در آمریکا در روزهای آینده منجر به ایجاد اختلال در خدمات داخلی ایالات متحده خواهد شد، کماتیکه در حال حاضر نیز بخشی از این بحران ها خودشان را نشان داده اند، از جمله آنکه کارمندان آمریکایی مجبورند یا بدون حقوق سر کار بروند یا به مرخصی اجباری که در آن هم خبری از حقوق نیست. آن طور که فارن پالیسی نوشته، وزارت خارجه آمریکا بعد از تعطیلی دولت فدرال اعلام کرد بیش از یک سوم کارمندانش را به مرخصی اجباری فرستاده و وزارت دفاع هم حدود ۳۳۴ هزار کارمندش را به مرخصی فرستاده است. تعطیلی، دولت ترامپ را با بحران های متعددی مواجه خواهد کرد. در اولین گام نارضایتی های عمومی در ایالات متحده به خاطر اختلال در خدمت رسانی ها افزایش خواهد یافت و در گام دوم نیز بر سیاست خارجی آمریکا اثر خواهد گذاشت. با توجه به اینکه آمریکا در حال حاضر در چند حوزه مثل جنگ غزه، اوکراین و ونزوئلا دخالت و درگیری های نظامی دارد، تعطیلی دولت فدرال، دولت را در این حوزه ها با چالش مواجه خواهد کرد و به زرومه عدم موفقیت های ترامپ اضافه خواهد شد.

دموکرات های کنگره علیه طرح ترامپ

سه شنبه اول اکتبر، نمایندگان سنای آمریکا با لایحه جمهوری خواهان برای تمدید منابع مالی، مخالفت کردند. اختلاف اساسی روی این موضوع متمرکز بود که نمایندگان دموکرات تأکید کردند تنها طرحی را

جاری یکی از پرانلودترین اپلیکشن ها در ایالات متحده باقی مانده است. بااین حال، نشانه هایی از کاهش زمان صرف شده توسط کاربران آمریکایی مشاهده می شود، زیرا رقبایی مانند اینستاگرام و یوتیوب ویژگی های مشابهی مانند ویدئوهای کوتاه را تقلید کرده اند و بسیاری از کاربران یا والدین آن ها تلاش می کنند زمان استفاده از گوشی های هوشمند را محدود کنند. با وجود این، نفوذ تیک تاک در میان جوانان، به ویژه در انتخابات اخیر ایالات متحده، نقش مهمی ایفا کرده است. یکی از دلایلی که باعث شده ترامپ علاقه شدیدی به تصاحب تیک تاک داشته باشد، این است که او اعتقاد دارد محتوای تیک تاک به او کمک کرد تا در انتخابات سسال گذشته با رأی دهندگان جوان عملکرد بهتری داشته باشد. این نفوذ گسترده، تیک تاک را به یک ابزار استراتژیک برای تأثیرگذاری فرهنگی و سیاسی تبدیل کرده است.

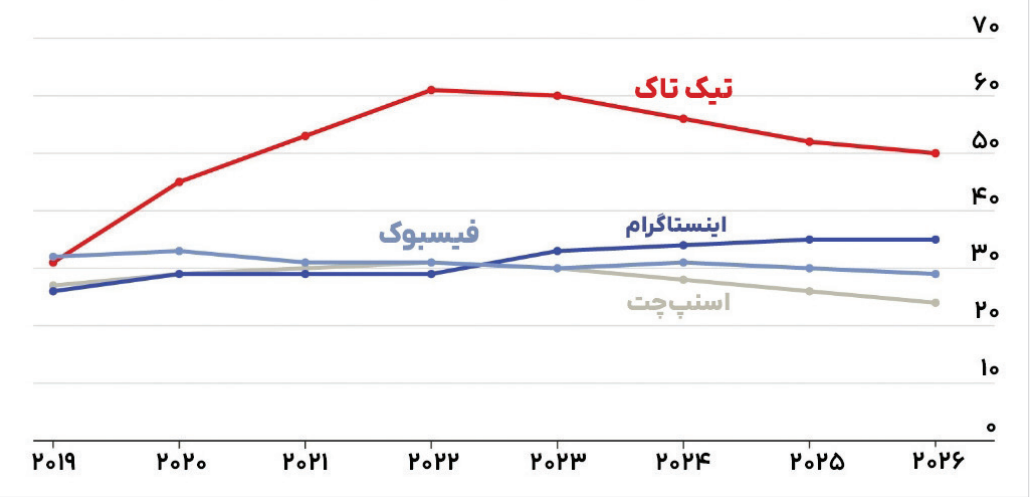
چرا تیک تاک به اوج اهمیت ژئوپلیتیکی رسید؟

کاربران اینستاگرام حتماً با این اتفاق مواجه شده اند که به محض جست وجو درباره یک موضوع، بخش اکسپلورر بر از محتوای مربوط به آن موضوع می شود. این فناوری، ابتکار تیک تاک بود و کم کم به سیلیکون ولی رسید. این سیستم، از داده های رفتاری کاربران، مانند مدت زمان تماشای لایک ها و اشتراک گذاری ها، برای ارائه جریان بی پایانی از ویدئوها استفاده می کند. هر ویدئویی که از فرایند غربالگری اولیه عبور کند، حداقل به ۲۰۰ کاربر نمایش داده می شود و فرصت وایرال شدن را افزایش می دهد؛ اما حجم عظیمی از داده های کاربر را برای تغذیه الگوریتم جمع آوری می کند.

طبق گزارشی که نشریه «اوتونومست» منتشر کرده، محتوای تیک تاک در ماه «مه» سال جاری عمدتاً بر سرگرمی متمرکز است. این تحقیق نمونه ای از ویدئوهای منتشرشده در ۱۰ آوریل ۲۰۲۴ را بررسی کرده نشان می دهد که حدود ۳۰ درصد ویدئوها بدون برچسب هستند. از میان ویدئوهای برچسب دار، ۲۳ درصد به سرگرمی و فرهنگ عامه، مانند ویدئوهای لب خوانی و ۱۳ درصد به زیبایی و مد مربوط می شوند. حدود ۴۲ درصد در دسته بندی مهم «تصاویر تصادفی» قرار می گیرند. نکته قابل توجه، حضور کودکان در محتوا بود؛ ۴ درصد ویدئوها به نوزادان اختصاص داشت و مدل یادگیری ماشینی محققان نشان داد که نزدیک به ۲۰ درصد کل پست ها شامل افراد زیر سن قانونی است. این موضوع نگرانی هایی را در مورد ایمنی و حریم خصوصی کودکان در پلتفرم ایجاد کرده است.

هشتگ ها نیز نشان دهنده تمرکز تیک تاک بر محتوای سبک و سرگرم کننده

میانگین استفاده از شبکه های اجتماعی در آمریکا(دقیقه)

هستند. در مجموعه داده ای شامل ۱/۹ میلیون ویدئو، هشتگ «دوت» بیش از ۱۶ هزار بار استفاده شده بود، درحالی که هشتگ «سیاست» تنها در ۵۸ ویدئو ظاهر شد. این نشان می دهد که تیک تاک عمدتاً فضایی برای محتوای غیرسیاسی است، اگرچه فقدان برچسب برای موضوعات سیاسی یا مناقشه برانگیز ممکن است تحلیل دقیق محتوا را دشوار کند.

در زمینه حریم خصوصی، تیک تاک داده هایی مانند موقعیت مکانی، علایق کاربران، شماره تلفن و حتی محتوای کلیپ برد (قسمتی که محتوای کپی شده در آن قرار دارد) را جمع آوری می کند. این شیوه ها تفاوت چندانی با پلتفرم های آمریکایی مانند فیس بوک و تیکسگل ندارند. بااین حال، آمریکا نگرانی خود را قوانین چینی معرفی می کند که شرکت ها را ملزم به همکاری با دولت می کند. ارزیابی سازمان اطلاعات مرکزی ایالات متحده در سال ۲۰۲۰ نیز نتیجه گیری کرد که هیچ شواهدی مبنی بر رهگیری داده های تیک تاک توسط دولت چین وجود ندارد. بااین حال، این نگرانی همچنان در گفتمان سیاسی ایالات متحده وجود دارد؛ زیرا آن ها معتقدند دسترسی دولت چین به داده ها به عنوان تهدیدی برای امنیت ملی تلقی می شود.

تیک تاک برای پاسخ به این نگرانی ها اقداماتی انجام داده است. در سال ۲۰۲۰، رولاند کلویتز، مدیر ارشد امنیت تیک تاک، اعلام کرد که این شرکت با شرکت های برتر امنیت سایبری همکاری می کند تا پابندی به استانداردهای جهانی را تقویت کند و دسترسی به داده های کاربران را محدود کرده است. او تأکید کرد کارمندان در منطقه آسیا از جمله چین، دسترسی بسیار محدودی به داده های کاربران از اتحادیه اروپا و ایالات متحده دارند. تیک تاک همچنین مراکز شفافیتی در لس آنجلس و واشنگتن دی سی تأسیس کرد که به قانون گذاران امکان دسترسی به کم منبع الگوریتم هایش را می دهد، اقدامی که آن را از بسیاری از پلتفرم های دیگر متمایز می کند.

تهدید برای هژمونی دیجیتال

در دوره اول ریاست جمهوری دونالد ترامپ (۲۰۲۰)، نگرانی های امنیت ملی در مرکز جنجال تیک تاک قرار داشت. مقاماتی مانند رابرت اوبراین، مشاور امنیت ملی و مایک پمپئو، وزیر امور خارجه تیک تاک را ابزاری برای نفوذ ایدئولوژیک و استراتژیک چین توصیف کردند. همان زمان اوبراین در سخنرانی خود هشدار داد که دولت چین از تیک تاک برای سانسور محتوا و جمع آوری داده های کاربران آمریکایی استفاده می کند که می تواند برای هدف گیری، نفوذ یا حتی اخذای به کار رود. پمپئو هم تأیید کرد دولت در

حال بررسی ممنوعیت تیک تاک به دلایل امنیت ملی است و آن را با شرکت مخبراتی چینی هواوی مقایسه کرد که عملاً در ایالات متحده ممنوع شده بود. فرمان های اجرایی صادرشده توسط ترامپ در اوت ۲۰۲۰، معاملات با بایت دنس را ممنوع کرد و تیک تاک را تهدیدی برای امنیت ملی، سیاست خارجی و اقتصاد ایالات متحده خواند. این اقدامات بخشی از برنامه «شبکه پاک» وزارت امور خارجه بود که هدف آن محدود کردن نفوذ چین در زیرساخت های دیجیتال، از جمله اپلیکشن ها، خدمات ابری و کابل های زیرساختی بود. این برنامه خواستار همکاری متحدان جهانی برای ایمن سازی داده ها در برابر «بازیگران بدخواه» مانند حزب کمونیست چین شد. در سپتامبر ۲۰۲۵، تحولات جدیدی رخ داد. دونالد ترامپ، در دوره دوم ریاست جمهوری خود، فرمان اجرایی جدیدی امضا کرد که تیک تاک اجازه ادامه فعالیت در ایالات متحده را می داد، به شرطی که بایت دنس بخش عمده سهام عملیات آمریکایی خود را بفروشد. بر اساس این توافق، بایت دنس کمتر از ۲۰ درصد سهام را حفظ می کند و بقیه به سرمایه گذاران آمریکایی، از جمله شرکت هایی که توسط متحدان ترامپ کنترل می شوند، واگذار می شود. این معامله که باید ظرف ۱۲۰ روز نهایی شود، پایان یک حساسه چندساله را رقم می زند که با تهدیدهای ممنوعیت و مذاکرات پرتش همراه بود. نفوذ تیک تاک در میان ۱۱۶ میلیون کاربر آمریکایی، به ویژه جوانان، یکی از دلایل اصلی توجه ترامپ به این پلتفرم است. او معتقد است که محتوای تیک تاک به موفقیت او در جلب حمایت رأی دهندگان جوان در انتخابات گذشته کمک کرده است. تیک تاک یک نیروی تجاری قدرتمند هم هست. درآمد آن در ایالات متحده که عمدتاً از تبلیغات و تجارت الکترونیک تأمین می شود، در سال جاری به ۲۰ میلیارد دلار می رسد. پیش بینی ها حاکی از رشد ۲۵ درصدی فروش تبلیغات در سال آینده است. بااین حال، کاهش زمان صرف شده کاربران نشان دهنده چالش هایی است که تیک تاک با آن مواجه است، به ویژه با رقابت فزاینده از سوی اینستاگرام و یوتیوب که ویژگی های مشابهی را معرفی کرده اند.

اهمیت ژئوپلیتیکی برای چین

تیک تاک برای چین فراتر از یک اپلیکشن سرگرمی است؛ این پلتفرم ابزاری استراتژیک برای دستیابی به اهداف اقتصادی و گسترش نفوذ ایدئولوژیک محسوب می شود. رشد شرکت های فناوری چینی؛ مانند بایت دنس، ظرفیت های اقتصادی و استراتژیک چین را تقویت کرده و تنش های رقابتی با ایالات متحده را افزایش داده است. تیک تاک بخشی از استراتژی گسترده تر چین برای صادرات استانداردهای فنی و تقویت نفوذ جهانی، از جمله از طریق ابتکاراتی مانند «کمربند و جاده دیجیتال» است. امروز تیک تاک به مهم ترین ابزار معاملاتی میان دو ابر قدرت جهانی تبدیل شده است.

در واکنش به اقدامات ایالات متحده در سال ۲۰۲۰، مقامات وزارت امور خارجه چین، مانند وانگ ونبین و ژائو لیجیان، این اقدامات را «ناسیونالیسم اقتصادی» و نقض اصول اقتصاد بازار خواندند. وانگ ونبین در اوت ۲۰۲۰ اظهار داشت که مداخله دولت ایالات متحده در مذاکرات بین بایت دنس و مایکروسافت که در آن زمان برای خرید تیک تاک مذاکره می کرد، اصول بازار آزاد را زیر پا می گذارد. ژائو لیجیان نیز استدلال کرد که نگرانی های امنیتی ایالات متحده بی اساس است.

چین همچنین در پاسخ به فشارهای ایالات متحده، قوانین جدیدی برای صادرات فناوری هوش مصنوعی وضع کرد که می توانست فروش الگوریتم های تیک تاک را محدود کند. این اقدام نشان دهنده تلاش پکن برای حفظ کنترل بر دارایی های فناوری استراتژیک خود بود. در معامله اخیر، چین پذیرفت که بایت دنس بخش عمده سهام را واگذار کند، اما این تصمیم را به عنوان بخشی از مذاکرات گسترده تر برای کاهش محدودیت های تجاری و تعرفه ها می بیند. برای چین، تیک تاک قربانی استراتژی بکی برای کسب امتیازات بزرگتر در جنگ تجاری با ایالات متحده است.

صدای منتقدان بلند شد

آخرین تعطیلی دولت که از ۲۲ دسامبر ۲۰۱۸ تا ۲۵ ژانویه ۲۰۱۹ ادامه پیدا کرد، نزدیک به ۳ میلیارد دلار برای دولت خسارت به همراه داشت و ۳۸۰ هزار کارمند فدرال هم به مرخصی اجباری رفتند. این بار اما تعطیلی دولت در شرایطی که نارضایتی های زیادی از برخی اقدامات ترامپ وجود دارد، صدای منتقدان را بلند کرده است. دیوید داین، روزنامه نگار آمریکایی در واکنش به تعطیلی دولت گفت: «در چند ماه گذشته وضعیتی داشته ایم که صدها میلیارد دلار از هزاران برنامه در سراسر کشور، مسدود یا متوقف شده اند. ۱۲ درصد از نیروهای کار فدرال اخراج شده اند، رئیس جمهور برنامه هایی را که دوست دارد، تأمین مالی می کند و برنامه هایی را که نمی پسندد از بودجه محروم می کند. این همان تعریف کلاسیک تعطیلی دولت است.» در حال حاضر اگرچه برآورد دقیقی از میزان خسارت و مدت زمان تعطیلی دولت، ارائه نشده اما تاکنون اولین و مهم ترین خسارت این تعطیلی، بلند شدن صدای نارضایتی ها در آمریکاست. برخلاف برنامه ریزی برای تحقق شعار «آمریکا فرست»، اما به نظر می رسد ترامپ در اولین سال فعالیت خود حتی در تصویب بودجه نیز موفقیت چندانی نداشته است.

دومینوی عدم موفقیت های ترامپ

ترامپ را شاید بتوان ناموفق ترین و لاف زن ترین رئیس جمهور در تاریخ ایالات متحده دانست. در حال حاضر و با توجه به وضعیتی که آمریکا با آن مواجه است، اثرات قابل لمسی از تحقق شعارهای ماگا به چشم نمی خورد. جنگ تعرفه ای که قرار بود وضعیت را برای آمریکا بهتر کند، برعکس روابط تجاری آمریکا را پیچیده کرد. در عرصه سیاست خارجی نیز ترامپ توانست هیچ کدام از بحران های جهانی مثل جنگ اوکراین، غزه و روابطش با چین را حل و فصل کند. حمایت همه جانبه آمریکا از تجاوزات رژیم، با مخالفت هایی در آمریکا همراه شد و در سمت دیگر هم تعطیلی دولت در این بازه زمانی تعلیق هایی در عرصه بین المللی برای اقدامات نظامی آمریکا ایجاد خواهد کرد. درون ایالات متحده هم منجر به قطع خدمات بهداشتی، اختلال در پروازها و کمبود کارکنان پارک های مالی خواهد شد که به طور آشکاری نارضایتی های عمومی را افزایش خواهد داد.